

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

О С В Р Т

**за работата на Уставниот суд на Република Македонија
од 1 јануари 2011 до 31 декември 2011**

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

О С В Р Т

**за работата на Уставниот суд на Република Македонија
од 1 јануари 2011 до 31 декември 2011 година**

Скопје, февруари 2012 година

5	I. ВОВЕД
6	II. ПОДАТОЦИ ЗА ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРЕДМЕТИ И ЗА ПОСТАПКАТА И ВИДОВИТЕ НА АКТИ НА СУДОТ СО КОИ СЕ РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИТЕ
12	III. СТАВОВИ НА СУДОТ ЗАЗЕМАНИ ПРИ ОДЛУЧУВАЊЕТО
12	1. Интервентни одлуки на Судот
12	1.1. Одлуки за поништување или укинување на закони
21	1.2. Одлуки за поништување или укинување на подзаконски акти
25	2. Решенија за неповедување постапка
31	3. Барања за заштита на слободи и права
34	IV. ЈАВНОСТ ВО РАБОТАТА НА СУДОТ
35	V. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА
38	VI. МАТЕРИЈАЛНА ПОЛОЖБА И УСЛОВИ ЗА РАБОТА
39	ПРИЛОГ – Медиумите за Уставниот суд

I. ВОВЕД

Уставниот суд на Република Македонија во периодот од 1 јануари 2011 заклучно со 31 декември 2011 година, својата функција ја извршуваше во рамките на надлежностите утврдени во членот 110 од Уставот според кој Судот е надлежен да:

- одлучува за согласноста на законите со Уставот и за согласноста на другите прописи и на колективните договори со Уставот и со законите;

- ги штити слободите и правата на човекот и граѓанинот што се однесуваат на слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата, политичкото здружување и дејствување и забраната на дискриминација на граѓаните по основ на пол, раса, верска, национална, социјална и политичка припадност;

- решава за судирот на надлежностите меѓу носителите на законодавната, извршната и судската власт;

- решава за судирот на надлежностите меѓу органите на Републиката и единиците на локалната самоуправа;

- одлучува за одговорноста на претседателот на Републиката;

- одлучува за уставноста на програмите и статутите на политичките партии и на здруженијата на граѓаните и

- одлучува за други прашања утврдени со Уставот.

При извршување на работите од својата надлежност Судот, покрај квалитетот, ја обезбеди и потребната ефикасност и ажурност во своето работење.

Судот во 2011 година одржа 36 седници, една јавна расправа по барање за заштита на слободи и права, а одржа и неколку консултативни разговори.

II. ПОДАТОЦИ ЗА ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРЕДМЕТИ И ЗА ПОСТАПКАТА И ВИДОВИТЕ НА АКТИ НА СУДОТ СО КОИ СЕ РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИТЕ

Во периодот од 1 јануари 2011 година заклучно со 31 декември 2011, Судот постапуваше, односно во работа имаше вкупно **361** предмети. Од тие, **236 предмети се примени** во текот на 2011 година, а **125** се пренесени како незавршени од претходните 2008, 2009 и 2010 години. Од вкупниот број на предмети во работа во текот на годината беа **завршени 231 предмети**, а останаа **незавршени 130 предмети** од кои повеќето (115 предмети) се од претходната година.

1. ПРИМЕНИ ПРЕДМЕТИ

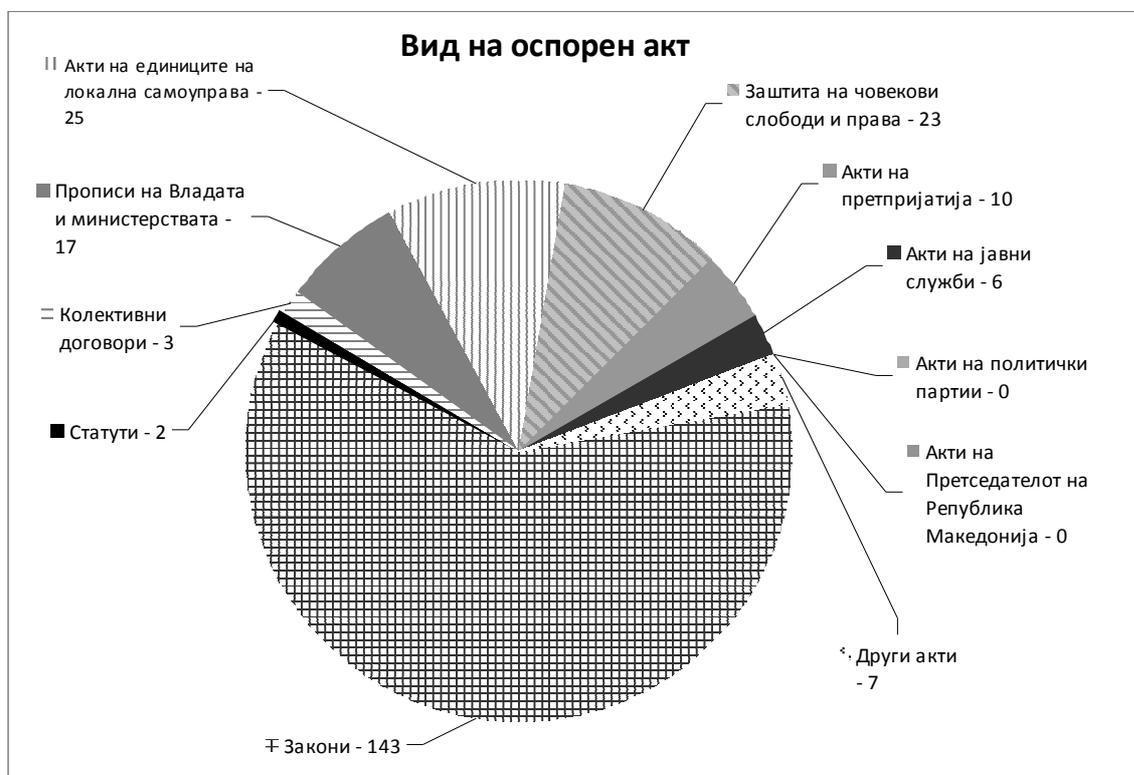
1.1. Примени предмети според подносителите на иницијативите

<i>Подносител на иницијатива</i>	<i>број на предмети</i>
Граѓани	203
Политички партии	1
Влада	/
Претпријатија и други организации и заедници	9
Органи на единиците на локална самоуправа	3
Здруженија на граѓани	10
Уставен суд на Република Македонија	/
Останато (други субјекти)	10
ВКУПНО	236

1.2. Примени предмети според видот на оспорениот акт

Вид на оспорен акт	број на предмети
Закони	143
Статути	2
Колективни договори	3
Прописи на Владата и министерствата	17
Акти на единиците на локална самоуправа	25
Поединечни акти (заштита на слободи и права)	23
Акти на претпријатија	10
Акти на јавни служби	6
Акти на политички партии	/
Акти на Претседателот на Република Македонија	/
Други акти	7
ВКУПНО	236

1.3.Примени предмети според видот на надлежноста на судот и според правната област на оспорениот акт

Вид на надлежност на Уставниот суд	број на предмети
I. Оценка на уставност и законитост (по области)	213
1. Одбрана, безбедност и внатрешни работи	14
2. Надворешни работи	/
3. Финансии, даноци и други јавни давачки и надоместоци	13
4. Стопанство	9
5. Јавни претпријатија, јавни установи, институции што вршат јавни овластувања	1
6. Организација и работа на органите на државната власт: (Собрание на РМ, Претседател на Република Македонија, Влада на Република Македонија и државна управа, Правосуден систем (судови, судски совет на РМ, јавно обвинителство, јавно правобранителство, адвокатура, нотаријат, извршители, медијатори), Народен правобранител	36
7. Избори, референдум, политички партии, здруженија на граѓани и фондации, јавни собири	5
8. Верски права и слободи	/
9. Права на странците	/
10. Имотно-правни односи	11
11. Урбанизам и градежништво	24
12. Сообраќај и врски	2
13. Животна средина	/
14. Работни односи	18
15. Пензиско и инвалидско осигурување	6
16. Социјална и здравствена заштита	17
17. Односи во бракот и семејството	1
18. Образование, наука и култура	3
19. Јавно информирање	1
20. Локална самоуправа	8
21. Комунални дејности	4
22. Останато	40
II. Барања за заштита на слободи и права	23
III. Судир на надлежност	/
IV. Одговорност на претседателот на Републиката	/
V. Одлучување за уставноста на програмите и статутите на политичките партии и здруженија на граѓани	/
VI. Други надлежности на Уставниот суд	/

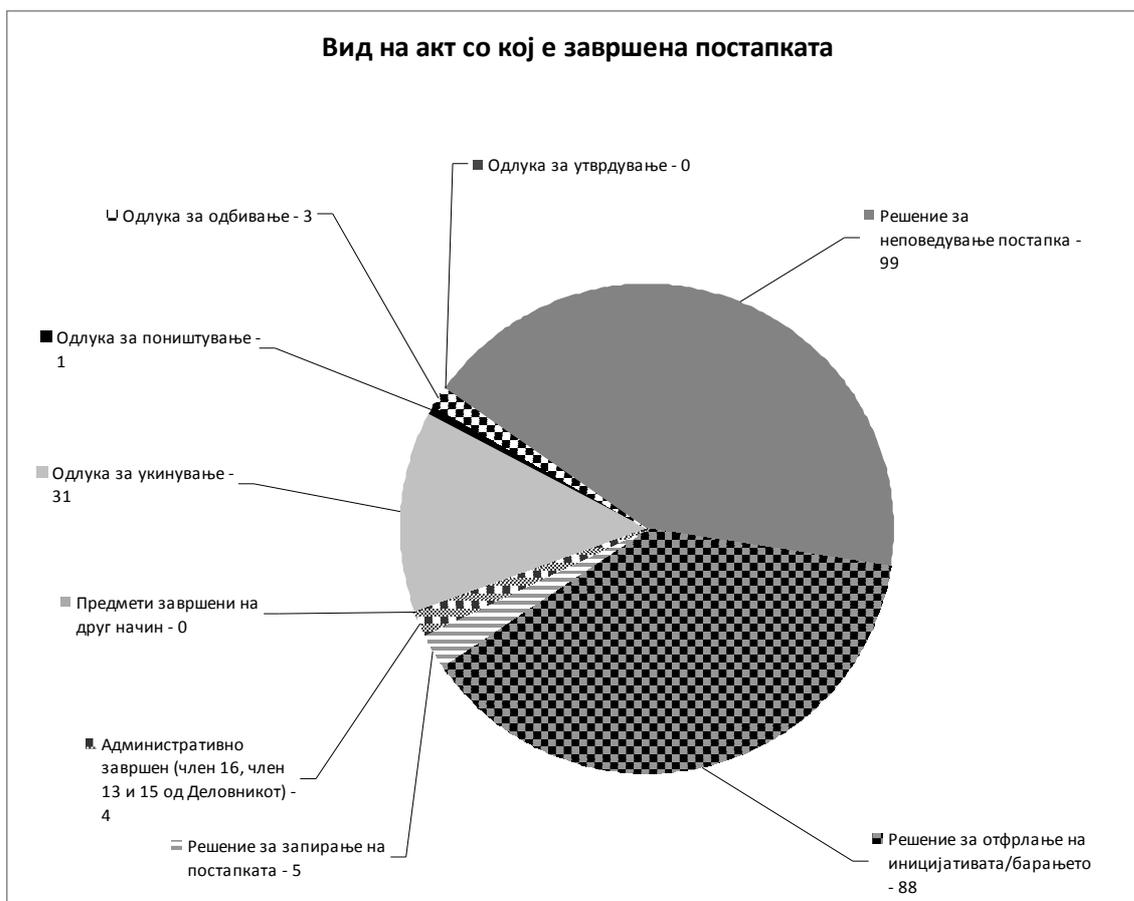
ВКУПНО

236

2. РЕШЕНИ ПРЕДМЕТИ

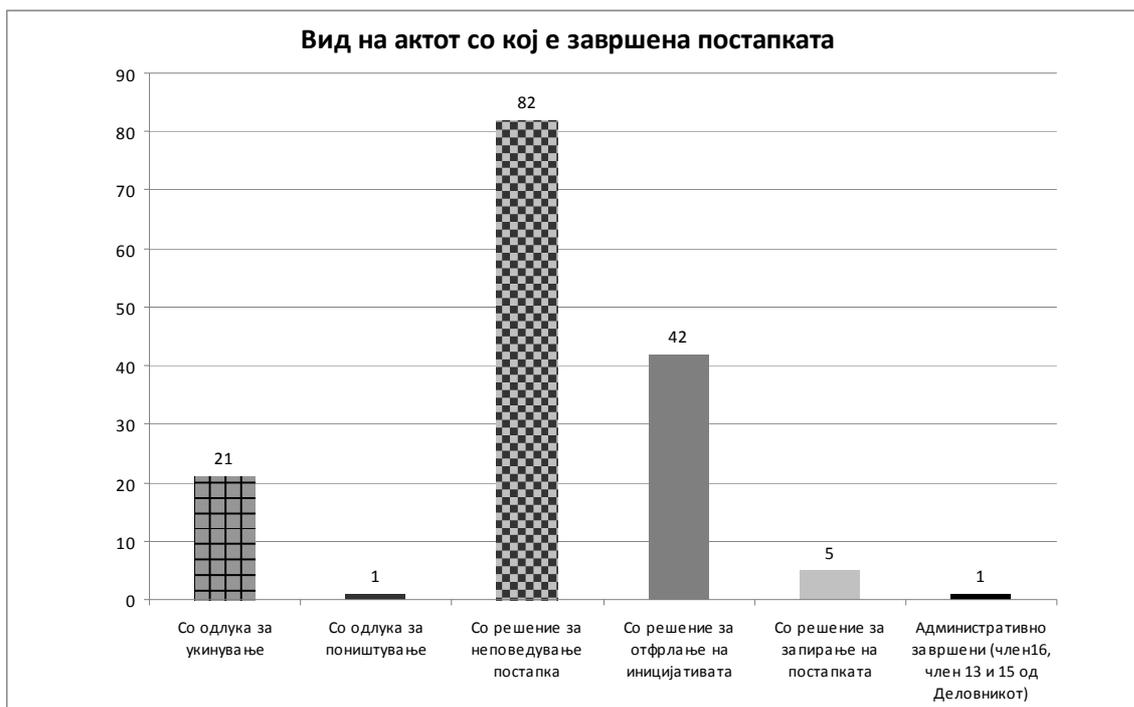
2.1. Решени предмети според видот на актот на Судот со кои е завршена постапката

Вид на акт со кој е завршена постапката	број на предмети
Одлука за укинување	31
Одлука за поништување	1
Одлука за одбивање	3
Одлука за утврдување	/
Решение за неповедување постапка	99
Решение за отфрлање на иницијативата/барањето	88
Решение за запирање на постапката	5
Административно завршен (член 16, член 13 и 15 од Деловникот)	4
Предмети завршени на друг начин	/
ВКУПНО	231

2.2. Решени предмети во кои биле оспорени закони:

Вид на акт со кој е завршена постапката	број на предмети
Со одлука за укинување	21
Со одлука за поништување	1
Со решение за неповедување постапка	82
Со решение за отфрлање на иницијативата	42
Со решение за запирање на постапката	5
Административно завршени (член16, член 13 и 15 од Деловникот)	1
ВКУПНО	152

Во 2011 до Судот беа поднесени 23 барања за заштита на слободите и правата, што споредено со изминатите неколку години претставува најголема бројка на поднесени барања за заштита на слободите и правата пред Уставниот суд. На пример, во 2010 година биле поднесени 9 барања за заштита на слободи и права, во 2009 година – 15 барања, во 2008 година – 5 барања, во 2007 година 12 барања и во 2006 година – 6 барања.

Во текот на 2011 година Судот решил исто така 23 барања за заштита на слободите и правата и тоа 3 со одлука за одбивање на барањето, 19 со решение за отфрлање на барањето а 1 бил завршен по административен пат. Во работа, пренесени за во 2012 година останале 4 барања за заштита на слободите и правата.

Од вкупната анализа на податоците произлегува и тоа дека Судот во текот на 2011 година, како и во претходните, најголем дел од својата работа во извршување на неговите уставни надлежности, посветил на оценување на согласноста на законите со Уставот. Меѓутоа, она што посебно треба да се истакне е дека бројот на оспоруваните и оценуваните закони во 2011 година, слично како и во изминатите неколку години, е мошне голем, што му даде и посебен белег на работењето на Судот во овој период.

III. СТАВОВИ НА СУДОТ ЗАЗЕМАНИ ПРИ ОДЛУЧУВАЊЕТО

1. Интервентни одлуки на Судот¹

Во периодот од 1 јануари до 31 декември 2011 година, како што е веќе истакнато, Судот со одлука за поништување или укинување на закони и други прописи заврши вкупно **32 предмети**.

1.1. Одлуки за поништување или укинување на закони

Судот интервенираше во повеќе закони од различни области и тоа:

1. Судот ги укина член 30 став 4, член 33 став 7 и член 54 точка 2 од **Законот за јавна внатрешна финансиска контрола** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 90/2009).

- *Овластувањето на Владата со подзаконски акт да определува обврски за субјектите во јавниот сектор, различни од обврските утврдени од страна на законодавецот, ги надминува уставните овластувања на Владата да ја утврдува политиката на извршувањето на законите и другите прописи на Собранието и да е одговорна за нивното извршување и води кон повреда на владеењето на правото и поделбата на државната власт на законодавна, извршна и судска, како темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија.*

- *Определбата во Законот за јавна финансиска контрола според која прераспоредувањето или отпуштањето на раководителот на единицата за внатрешна ревизија и на ревизорите е условено со добивање писмена согласност од министерот за финансии, кој не е нивни работодавец, и тоа под закана за казна за сторен прекршок на раководителот на субјектот, значи отстапување од системот на одговорност утврден во Законот, но и од системот работодавец - работник, чии права и одговорности се утврдени во работното законодавство во Република Македонија, без оправдан основ, поради што таквото законско решение води до повреда на начелото на владеењето на правото. (У.број. 46/2010)*

¹ Во овој дел на Освртот дадени се сентенци од сите интервентни (поништувачки и укинувачки) одлуки, кои се однесуваат и на законите и на подзаконските акти, донесени во текот на 2011 година, при што редоследот е хронолошки, односно според времето на донесувањето на одлуката/решението.

2. Судот го укина член 29 став 2 точка 5 од од **Законот за трговските друштва** („Службен весник на Република Македонија“ бр.28/2004, 84/2005, 25/2007, 87/2008, 42/2010 и 48/2010).

- Одредбата од член 29 став 2 точка 5 од Законот за трговските друштва, пропишува правна последица на осудата во вид на забрана осуденото лице да основа трговско друштво доколку е осудено за определено кривично дело и таа не е последица од извршувањето на изречената кривична санкција, односно казна, туку претставува дополнителна последица што граѓаните ја трпат по основ на осудуваноста, а која настапува по сила на закон. Таа е во спротивност со членовите 13 став 1 и 14 став 1 од Уставот, бидејќи казнено-правниот однос се исцрпува на релацијата казниво дело и судски изречената казна за сторителот и дека натамошни последици од неговото извршување, односно од осудата за тоа дело што се состојат во ограничување на правата на граѓаните не се допуштени, освен ако тоа не е изречно утврдено со Уставот. (У.број. 75/2010)

3. Судот ги укина: член 64 став 3 во делот: „само доколку поднесеното барање за денационализација до истекот на периодот од ставот 1 на овој член било прибележано во јавната книга за запишување на правата на недвижностите врз основа на акт на органот кој ја води постапката за денационализација“ од **Законот за денационализација** („Службен весник на Република Македонија“ бр.31/2000, 42/2003, 44/2007, 20/2007, 14/2009, 20/2009 и 72/2010) и член 5 од **Законот за изменување и дополнување на Законот за денационализација** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 72/2010).

- Условувањето дека склучените правни дела и дадените едностранни изјави на волја заклучно до 7 мај 2003 година, со кои се располагало со имот предмет на денационализација или се искористил таков имот со кој се создале обврски за барателот, се ништовни само доколку поднесеното барање за денационализација до истекот на овој рок било прибележано во јавната книга за запишување на правата на недвижностите врз основа на акт на органот кој ја води постапката за денационализација, повлекува повратно дејство на Законот и воведува нееднаквост на граѓаните во постапката за денационализација, а со тоа и повреда на правната сигурност на граѓаните, како елемент на начелото на владеењето на правото.

- Исклучувањето на верските храмови, манастири и вакафи, како баратели за денационализација, како и на земјоделското земјиште, кое е предмет на денационализација, од правилата на постапување кои се пропишани за сите други баратели на денационализација (граѓани) и за сите други категории на имот кој е предмет на денационализација (градежно земјиште, недвижности), и тоа 12 години по спроведувањето на процесот на денационализација

во кој тие биле третирани на ист начин со другите баратели, води кон нарушување на уставното начелото за еднаквост на граѓаните пред Уставот и законите и кон повреда на начелото на владеењето на правото. (У.број. 115/2010, У.бр.120/2010 и У.бр. 123/2010)

4. Судот ги укина: членот 5 алинеја 6 во деловите: “во и” и “како и уредување и користење на просторот во рамките на формирана градежна парцела,” и алинеја 7 во деловите: “во и” и “како и уредување и користење на просторот во рамките на формирана градежна парцела,” членот 17-а ставовите 4 и 5, членот 50 став 1 во деловите: “во и” и “како и уредување и користење на просторот во рамките на формирана градежна парцела,” ставот 2 и ставот 3 во делот: “Државна урбанистичка планска документација со која се уредува користење на просторот во границите на планските опфати се изработува врз основа на извод од урбанистички план, а”, членот 50-а став 1 во деловите: “во и” и “како и уредување и користење на просторот во рамките на формирана градежна парцела,” ставот 2 и ставот 4 во делот: “Локална урбанистичка планска документација со која се уредува користење на просторот во границите на планските опфати се изработува врз основа на извод од урбанистички план, а”, од **Законот за просторно и урбанистичко планирање** “Службен весник на Република Македонија” број 51/2005, 137/2007, 91/2009 и 124/2010).

- *Со применувањето на државната и локалната урбанистичка планска документација во планските опфати, се овозможува да се планира просторот внатре во рамки на урбанистичките планови од членот 7 точка 2 од Законот во плански опфат, односно планирање на веќе планиран простор (план во план), а ваквиот начин на менување и дополнување на урбанистичките планови надвор од воспоставениот системски начин на изменување и дополнување на урбанистичките планови (член 28 став 5 од Законот), создава паралелен систем на планирање на просторот (првиот веќе уреден со Законот и вториот уреден со неговите измени) во постапка без законски утврдените фази на постапување, што доведува до состојба иста работа преку два различни системи правно различно да се регулира. (У.број. 66/2010)*

5. Судот ги укина членовите 138 и 140 од **Законот за градење** („Службен весник на Република Македонија“ бр.130/2009).

- Со членовите 138 и 140 од Законот за градење, се повредува загарантираното право на сопственост, бидејќи со интервенцијата на државата во преземањето мерки за почитување на одредбите од Законот за градење се надминува рамката на она што е суштина на легално изграден објект. Во Законот за градење, без да се утврди постоењето на јавен интерес се врши ограничување, односно одземање на правото на сопственост како на бесправно изградениот објект, така и на земјиштето на кое е изграден објектот од досегашниот сопственик без притоа да се утврди за каков јавен интерес се работи, што е во спротивност со член 30 став 3 од Уставот. (У.број. 262/2009)

6. Судот го укина членот 139 став 1 во делот: „покрај определените мерки од членот 138 на овој закон“ од **Законот за градење** („Службен весник на Република Македонија“ бр.130/2009).

- Спротивно е на владеењето на правото во правниот поредок да опстане одредба или дел од одредба која содржи повикување на друга одредба која е отстранета од правниот поредок. (У.број. 212/2010)

7. Судот го укина член 234 став 2 точка 5 од **Законот за трговските друштва** („Службен весник на Република Македонија“ бр.28/2004, 84/2005, 25/2007, 87/2008, 42/2010 и 48/2010

- Законската одредба во која се бара изјава за осудуваност, односно неосудуваност, односно доказ за забрана за вршење на професија, должност или дејност, е во спротивност со Уставот на Република Македонија, бидејќи утврдувањето на тој факт неможе да биде обврска на поединецот, туку на надлежниот орган кој врши упис на управител и кој што ја утврдувал таа законска обврска и ја има на располагање службената казнена евиденција, како инструмент за правилно применување на законот. (У.број. 169/2010)

8. Судот го укина член 13 став 1 алинеја 3 од **Законот за основање на Агенција за странски инвестиции и промоција на извозот на Република Македонија** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 57/2010).

- Остварувањето на правата на вработените и нивната положба се уредуваат со закон и со колективен договор, поради што одредбата од Законот која упатува дека правата, надлежностите и одговорностите на вработените во Агенцијата се регулираат со статут, како подзаконски акт, нема уставна оправданост. (У.број. 191/2010)

9. Судот го укина член 191 став 12 од **Законот за облигационите и стварноправните односи во воздушниот сообраќај** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 85/2008).

- *Работата во Комисијата за посредување не може да се смета за дополнителен ангажман на вработените во Агенцијата за цивилно воздухопловство, туку претставува нивна работна обврска за чие што извршување тие треба да добиваат надомест во вид на плата за извршена работа, а не дополнителен надоместок во вид на награда, поради што, законската определба членовите на Комисијата за посредување, покрај платата, да примаат дополнителен надоместок за нивната работна обврска, не е во согласност со начелото на владеењето на правото гарантирано со Уставот. (У.број. 202/2010)*

10. Судот го укина член 53 во делот: „во висина определена со актите на Академијата и прописите за извршување на Буџетот на Република Македонија“ и член 62 став 7 во делот: „во висина определена со општите акти на Академијата и прописите за извршување на Буџетот на Република Македонија“ од **Законот за Академијата за судии и јавни обвинители** („Службен весник на Република Македонија“ бр.88/2010).

- *Со даденото законско овластување Академијата да ја утврдува висината на надоместот за членови на комисијата за полагање на приемен и завршен испит, без притоа законот да содржи критериуми и рамка за утврдување на висината се доведува во прашање начелото на владеење на правото и поделбата на државната власт на законодавна, извршна и судска. (У.број. 183/2010)*

11. Судот го укина член 23 во делот: „и општ акт на органот на управување“ од **Законот за јавните службеници** („Службен весник на Република Македонија“ бр.52/2010).

- *Определувањето во оспорената законска одредба, условите и критериумите за правото на плата и надоместоци на плата на јавниот службеник да се утврдуваат и со општ акт на органот на управување, излегува надвор од уставните определби тие права да се уредуваат со закон и колективен договор, поради што тој дел од законската одредба не е во согласност со член 8 став 1 алинеја 3, член 32 став 5 и член 51 од Уставот. (У.број. 83/2010)*

12. Судот го укина член 43 став 1 од **Законот за заштита на населението од заразни болести** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 66/2004 и 139/2008).

- *Оспорената законска одредба на член 43 став 1 не е во согласност со Уставот затоа што законодавецот ги става во нееднаква правна положба на пазарот правните субјекти кои обезбедуваат вршење на работи од јавен интерес за граѓаните со тоа што ги ограничува субјактите-трговските друштва за вршење на таа јавна дејност, наспроти јавните претпријатија основани од државата или општината за вршење на таа јавна дејност, со што државата и општината се ставаат во привилегирана положба. Тоа практично значи дека законодавецот ги обврзува правните субјекти да ја вршат споменатата дејност само во одредени установи за што нема уставна оправданост. (У.број. 94/2010)*

13. Судот го укина член 53 став 1 алинеја 6 од **Законот за вработување и осигурување во случај на невработеност** („Службен весник на Република Македонија“ („Службен весник на Република Македонија“ бр. 37/1997, 25/2000, 101/2000, 50/2001, 25/2003, 37/2004, 4/2005, 50/2006, 29/2007, 102/2008, 161/2008, 50/2010 и 88/2010).

- *Со законското решение според кое статус на невработено лице има само лицето на кое работниот однос не му престанал по негова волја се доведува во прашање правото на работа и слободен избор на вработување. (У.број. 173/2010)*

14. Судот го укина член 2 став 3 од **Законот за безбедност и здравје при работа** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 92/2007).

- *Законската определба со која се исклучуваат куќните помошници од обврските на работодавачот и правата и обврските на вработените од областа на безбедноста и заштитата при работењето, не е во согласност со членот 8 ставови 1, 2 и 3, членот 32 став 1 и член 54 ставови 1 и 3 од Уставот. (У.број. 160/2010)*

15. Судот ги укина член 26 став 1 точки 4 и 8, член 40 став 3 точки 4 и 7, член 102 став 2 точките 5, 7 и 8, член 104 став 2 точки 5, 7 и 8, член 130 став 2 точка 6, член 134 став 2 точка 2 и член 141 точка 4 од **Законот за игрите на среќа и за забавните игри** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/2011 и 51/2011).

- *Барањето доказ за неосудуваност, од заинтересираните лица за добивање лиценци согласно Законот за игрите на среќа и забавните игри во суштина се сведува на барање изјава за нивната осудуваност или неосудуваност. Утврдувањето на тој факт не може да биде обврска на поединецот кој е во прашање, туку на надлежниот орган што одлучува за давање на соодветни лиценци за вршење на дејноста и кој што за утврдување на таа законска обврска ја има на*

располагање службената казнена евиденција, како инструмент за правилно применување на законот.

- Фактот дали на приредувачот на игри на среќа порано му била одземена лиценцата односно одобриенето или дозволата за приредување на игри на среќа, треба да го провери органот надлежен за издавање на лиценци односно дозволи, по службен пат, а не тоа да претставува обврска за приредувачот на игрите на среќа. Ова од причина што почитувањето на моралниот интегритет и достоинството на граѓанинот во себе ја опфаќа и улогата на државата која треба да гарантира заштита на интегритетот и достоинството на начин со кој ќе се обезбеди заштита во случај кога овие вредности се загрозувани од друг, но и со избегнување на поединецот да му се наметнуваат обврски кои можат службено да се проверат.

- Пропишувањето на обврска за барателите на лиценци и дозволи за приредување на игри на среќа и забавни игри, да достават уверение за платени јавни давачки издадено од надлежен орган, излегува надвор од соодветните законски механизми. Тоа доведува до состојба исполнувањето на обврската на лицето од одреден статус да влијае на остварувањето на право од друг статус што е уставно недопуштено и води кон стеснување на обемот на правото на работа и достапноста на секое работно место секому под еднакви услови. (У.број. 53/2011)

16. Судот го поништи член 3 точки 1 и 2, во деловите: „здравство“ од **Законот за јавните службеници** („Службен весник на Република Македонија“ бр.52/2010 и 36/2011).

- Здравствените работници како вршители на здравствената дејност од посебен општествен интерес, не може да имаат статус на јавни службеници со оглед на тоа што тие не вршат јавни овластувања во име на државата, поради што законското решение во член 3 точки 1 и 2, во делот: „здравство“ од Законот за јавни службеници, не е во согласност со темелната вредност на уставниот поредок на Република Македонија - владеењето на правото и правната сигурност на граѓаните на Република Македонија. (У.број. 77/2011)

17. Судот го укина членот 4 став 3 во делот: „или врз основа на склучен договор со надоместок кој е приход на Буџетот на Република Македонија“, од **Законот за Управата за јавни приходи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.81/2005, 81/2008, 105/2009 и 145/2010) и членот 5 став 2 од **Законот за изменување и дополнување на Законот за Управата за јавни приходи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.145/2010).

- Членот 4 став 3 во делот „или врз основа на склучен договор со надоместок кој е приход на Буџетот на Република Македонија“ од Законот, нема уставна оправданост бидејќи надлежноста на Управата за утврдување и наплата на конкретна јавна давачка може да биде предмет на регулирање само со закон, а не со договор, односно надлежноста на Управата која секако има јавно правен карактер е законска материја со која се регулираат односите на правата и обврските во вршењето на таа надлежност па затоа не може да биде препуштена на договорен однос без надлежност конкретно пропишана со закон. Со оглед на тоа што одредбата од членот 4 став 3 во наведениот дел допушта на договорна основа, без законска регулатива, да се определува надлежност на Управата за јавни приходи за утврдување и наплата на други јавни давачки, Судот утврди дека тоа е спротивно на членот 8 став 1 алинеја 3 од Уставот, според кој владеењето на правото во кое е инкорпорирана правната сигурност на граѓаните, е темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија. Оспорениот дел од одредбата не е во согласност и со членот 33 од Уставот, според кој секој е должен да плаќа данок и други јавни давачки и да учествува во намирувањето на јавните расходи на начин утврден со закон.

- Членот 5 став 2 од Законот за изменување и дополнување на Законот за Управата за јавни приходи не е во согласност со членот 52 од Уставот бидејќи утврдува повратно дејство на законот, кое не е поповолно за граѓаните. (У.број. 218/2010)

18. Судот го укина членот 5 став 1 точка 5 во делот: „освен припадник на монаштво и сестринство“ од **Законот за здравственото осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 82/2008, 98/2008, 6/2009, 50/2010, 156/2010 и 53/2011).

- Исклучувањето на припадниците на монаштвото односно сестринството од системот на задолжителното здравствено осигурување, откако истите веќе подолг период ги уживале правата на задолжително здравствено осигурување, не е во согласност со правната сигурност како елемент на владеењето на правото од членот 8 став 1 алинеја 3 од Уставот. Ваквото исклучување од системот на здравствено осигурување, е противречно со карактерот на Република Македонија како социјална држава, со уставно прокламираната право на здравствена заштита на сите граѓани согласно членот 39 од Уставот, во кои припаѓаат и припадниците на монаштвото и сестринството, како и со определбата на законодавецот од членот 2 став 2 од Законот за задолжителното здравствено осигурување за сите граѓани на Република Македонија заради обезбедување на здравствени услуги и парични надоместоци

врз начелата на сеопфатност, солидарност, еднаквост и ефективно користење на средствата под услови утврдени со овој закон.

Оспорениот дел од одредбата не е во согласност и со членот 9 од Уставот, бидејќи од содржината на целината на членот 5 од Законот, но и од оспорениот дел од одредбата јасно произлегува дека припадниците на монаштвото и сестринството се единствените граѓани на Република Македонија на кои не им е дадено право на задолжително здравствено осигурување, меѓу другото и затоа што припаѓаат на одредена верска група, што води кон повреда на еднаквост на граѓаните во слободите и правата поради верско уверување. (У.број. 114/2011)

19. Судот го укина член 178-в ставовите 8 и 9 од од **Законот за даночна постапка** („Службен весник на Република Македонија“ 13/2006, 88/2008, 159/2008, 105/2009, 133/2009, 145/2010, 171/2010 и 53/2011).

- Водењето на прекршочна постапка и изрекувањето на прекршочна санкција претставува управна функција на органот на државната управа или организација и друг орган што врши јавни овластувања (во конкретниот случај Управата за јавни приходи) која спаѓа во неговиот делокруг на работа, односно претставува негова надлежност. Според тоа, вршењето на овие управни функции не може да се смета за дополнителна работа на органот и нешто што е надвор од неговите надлежности. Оттука и членувањето на вработените во Управата за јавни приходи, во комисија за прекршоци, не може да се смета за нивен дополнителен ангажман, туку претставува нивна работна обврска за чие што извршување тие треба да добиваат надомест во вид на плата за извршена работа, а не дополнителен надоместок во вид на награда. (У.број. 112/2011)

20. Судот ги укина член 235-б став 8 и член 235-в став 14 од **Законот за супервизија на осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.27/2002, 79/2007, 88/2008, 67/2010 и 44/2011).

- Со оглед на фактот што работата на Комисијата за прекршоци, односно Комисијата за посредување е во рамките на редовната управна функција на Агенцијата за супервизија на осигурување, а чии членови се избрани од редот на вработните во Агенцијата, Судот оцени дека таквото членство не може да се смета за дополнителен ангажман за кој би следел дополнителен надоместок во вид на награда, како што предвидуваат оспорените членови од Законот. (У.бр.121/2011)

1.2. Одлуки за поништување или укинување на подзаконски акти

Судот во текот на 2011 година интервенираше и во повеќе подзаконски акти и тоа:

1. Судот ја укина Одлуката за донесување на **Детален урбанистички план за дел од УЕ „Панче Пешев“ УБ 42, плански опфат помеѓу ул. Октомвриска револуција, Браќа Рибар, Питу Гули, 29-ти ноември и ул. Панче Пешев-општина Куманово**, донесена под бр.07-6283/17 од 7 јули 2009 година од Советот на општина Куманово („Службен гласник на општина Куманово“ бр.11/2009 од 9 јули 2009 година).

- Советот на општината Куманово во постапката пред Уставниот суд не презентираше доказ за доставување на писмено известување на лицата кои поднеле анкетни листови, иако за секое одделно лице известувањата се изготвени. Нема доказ дека Стручната комисија писмено ги известила подносителите на анкетните листови, со одговор за забелешките по Нацрт-Планот, што е обврска од наведената законска одредба. Според тоа, оспорената одлука не е донесена во целост во постапка како што е предвидено со одредбите од Законот за просторното и урбанистичкото планирање, односно истата не е во согласност со членот 24 став 8 од Законот за просторното и урбанистичко планирање. (У.број. 63/2010)

2. Судот ја укина **Одлуката за донесување на Изменување и дополнување на Детален урбанистички план „Стара железничка станица“ Општина Центар – Скопје** („Службен гласник на Општина Центар“ бр. 12 од 01.09.2010 година).

- Донесување на детален урбанистички план по скратена постапка, по 31 декември 2009 година, значи пропуштање на законскиот рок за донесување на планот по скратена постапка и води кон повреда на начелото на владеењето на правото, како темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија. (У.број. 172/2010)

3. Судот го укина член 35 од **Правилникот за внатрешните односи и работењето на Факултетот за физичка култура во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје**, донесен на 21 мај 2009 година, 17 јуни 2010 и 29 јуни 2010 година од Наставно-научниот совет на Факултетот за физичка култура Скопје.

- Со самото дефинирање во оспорениот член дека изборот на наставниците во Центарот се врши согласно членот 184 од Законот за високо образование (кој предвидува избор по претходниот закон) во суштина се оневозможува во Центарот да се врши избор во наставни звања онака како што е предвидено во член 121 став 1 од Законот за високото образование, според кој на Факултетот наставно-научни звања се: доцент, вонреден професор и редовен професор. Поточно речено на наставниците во Центарот за физичко образование и покрај фактот што го исполнуваат условот за избор во наставни звања нема да им биде овозможено со примената на оспорениот член да бидат избрани во соодветни звања, на кој начин се повредува како начелото на еднаквост така и начелото на владеење на правото. (У.број. 188/2010)

4. Судот ги укина член 7 став 2 алинеја 2 во делот: „неговите деца и брачниот другар“ и алинеја 3 во делот: „ неговите деца, брачниот другар, родителите и за другите лица со кои тој живее во иста семејна заедница“ од **Уредбата за безбедност на лица корисници на класифицирани информации** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/2004).

- Пропишувањето со Уредба, оперативната безбедносна проверка за заштита на класифицирани информации од највисок степен кои се однесуваат за безбедноста и одбраната на Република Македонија, да ги опфаќа и лицата од најблиското опкружување на лицето за кое се бара утврдување на безбедносен ризик, во отсуство на законска регулатива која утврдува дека оперативната безбедносна проверка треба да ги опфати и овие лица, значи дека Владата со подзаконски акт пропишува права и обврски за граѓаните, што ги надминува уставните овластувања на Владата да ја утврдува политиката на извршувањето на законите и другите прописи на Собранието и да е одговорна за нивното извршување, и води кон повреда на владеењето на правото и поделбата на државната власт на законодавна, извршна и судска, како темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија. (У.број. 209/2010)

5. Судот ги укина член 161 од **Правилникот за начинот на вршење на полициските работи** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/2007) и **Решението за наплата на трошоци при асистенција и задолжително обезбедување на стоки согласно закон**, број 194-10532/1 од 19 јануари 2009 година, донесени од министерот за внатрешни работи.

- Начинот на надоместувањето на трошоците за придружба на возила од страна на МВР, по однос на сите четири предвидени видови на придружба, вклучувајќи го прашањето за

утврдување на обврска за плаќање, како и евентуално ослободување од плаќање, мора да биде регулирано со закон, а не со подзаконски акт како што е во случајов.

- Решението за наплата на трошоци при асистенција и задолжително обезбедување стоки (донесено од Министерот за внатрешни работи) не е интерен акт, туку пропис бидејќи со него се пропишува обврска за плаќање на трошоци за извршување на наведените полициски овластувања која што обврска се однесува на неопределен круг на субјекти, така што со неговото необјавување во Службен весник повреден е член 52 став 1 од Уставот. Со Решението министерот за внатрешни работи самиот со подзаконски пропис, наместо со закон, се овластил за донесување на подзаконски пропис со кој се уредува обврска за наплата на трошоци, што е спротивно на уставниот принцип на поделбата на власта, како и со член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа. (У.број. 1/2011)

6. Судот го укина член 1 став 2 од **Одлуката за одобрување висината на цената за собирање и транспортирање на комуналниот отпад на подрачјето на Градот Скопје**, бр.07-3378/1 донесена од Советот на Град Скопје на 22 септември 2010 година („Службен гласник на град Скопје“ бр.12/2010).

- *Одредбата во Одлуката на Совет на Град Скопје со која покрај видот и количеството на отпадот, како критериуми за определување на висината на цената на комуналната услуга е предвидена и дејноста на корисникот на услугата е спротивна на Законот за управување со отпад (бидејќи законодавецот не ја предвидел како критериум за определување на висината на цената на услугата за собирање и транспортирање на комуналниот отпад) и на член 8 став 1 алинеи 3 и 6 од Уставот на Република Македонија. (У.број. 13/2011)*

7. Судот го укина **Правилникот за лиценцен систем и категоризација на кошаркарските клубови, школи и други субјекти во Македонија кои се занимаваат со кошарка**, донесен од Собранието на Македонската Кошаркарска Федерација на 12 февруари 2010 година.

- *Македонската кошаркарска федерација ги надминала законските рамки со тоа што согласно законот таа е овластена да дава лиценци само на спортските клубови кои организираат спортска школа, а не и на сите субјекти кои се занимаваат со кошарка во Република Македонија. (У.број. 157/2010)*

8. Судот ја укина **Одлуката за донесување на Детален урбанистички план за локалитет Мичурин-Урбана единица А**, бр.07-188/2 од 6 август 2008 година, („Службен гласник на општина Аеродром“ бр.12/2008), донесена од Советот на општина Аеродром.

- *Советот на општината со оспорената одлука го донел Деталниот урбанистички план во постапка во која по протекот на фазата за јавна анкета и јавна презентација и надвор од законските одредби ги избришала двете градежни парцели, без постоење на приговори на граѓаните по однос на нив, поради што постапката е манлива и незаконита. (У.број. 170/2010)*

9. Судот ги укина член 2-а ставовите 3 и 4 и член 2-б ставовите 4, 5 и 6 од **Упатството за распределба на средствата од Буџетот на Република Македонија за годишно финансирање на политичките партии** („Службен весник на Република Македонија“ бр.59/2005, 73/2007 и 52/2010) донесено од министерот за финансии на Република Македонија.

- *Пресметувањето на распределбата на средствата за финансирање на политичките партии во висина од 30% за последните локални избори со помош на збирот на освоените гласови односно просек од освоените гласови отстапува од законски утврдената формулација пресметката да се прави врз основа на освоени најмалку 1% од гласовите на излезените граѓани.*

- *Распределбата на средствата врз основа на настапување на изборите како колизија утврдено во член 2-а став 3 и 4 од Упатството се јавува како самостојно, неуставно и незаконито пропишување на основи за распределба на средствата, на кој начин министерот за финансии излегол надвор од законските овластувања.*

- *Распределбата на средствата на политичките партии преку делење на збирот на вкупниот број на освоени советнички и градоначалнички мандати за добивање на износот на еден мандат и множењето на еден мандат со вкупниот број освоени градоначалнички мандати на ниво на Република Македонија и добиениот износ се распределува на политичките партии кои настапиле како коалиција чии кандидати се избрани и за градоначалници и за советници сразмерно на бројот на нивни советници, нема основа во Законот за финансирање на политичките партии.*

- *Предвидениот начин на распределба на средствата за финансирање на политичките партии на остатокот од средствата кога се во прашање коалиции, излегува надвор од законскиот начин на распределба на средствата. (У.број. 16/2011)*

2. Решенија за неповедување постапка

Во текот на 2011 година Уставниот суд на Република Македонија со **решение за неповедување** постапка за оценување на уставноста на закони, односно уставноста и законитоста на подзаконски акти **заврши 99 предмети**.

Од овие предмети, како **покарактеристични** ги издвојуваме следниве:

1. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 16 став 5 од **Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување** („Службен весник на Република Македонија“ бр.142/2008 година).

- *Оспорената законска одредба член 16 став 5 не е во несогласност со Уставот, затоа што пресметката на придонесите требало да се врши не според основицата во периодот на остварувањето на правото на пензија, туку според основицата во периодот кога невработените лица се стекнале со правото на паричен надоместок по основ на привремена невработеност, бидејќи погрешно со иницијативата се поистоветува правото на пензија и правото на паричен надоместок, а со тоа и погрешно се доведува во корелација основицата за пресметка и плаќање на придонеси со остварено право на паричен надоместок. (У.бр.124/2010)*

2. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членот 202 ставови 1 и 2 од **Законот за работните односи** („Службен весник на Република Македонија“ бр.62/2005, 106/2008, 161/2008, 114/2009, 130/2009, 50/2010, 52/2010 и 124/2010).

- *Определбата на законодавецот да може да се забрани дејствувањето на синдикат или здружение на работодавачи кога истите делуваат спротивно на Уставот и закон, без поблиску да се определи кој е тој закон и за какви повреди станува збор не ги повредува уставните одредби, бидејќи во прашање е неможност однапред да се детектираат и таксативно набројат сите закони што можат да бидат повредени, од каде законодавецот пристапил кон општо нормативно формулирање.*

- *Со оспорената одредба законодавецот не го повредува принципот *ne bis in idem*, (член 14 став 2 од Уставот) бидејќи постапката за сторено кривично дело, сторен прекршок или други повреди на Уставот и законите се одвиваат паралелно со постапката за изрекување на забрана за дејствување, односно забраната не се изрекува самостојно и независно без водење на накоја од наведените постапки.*

- Овластувањето за судовите да иницираат постапка за забрана на дејствување спрема синдикат или здружение на работодавачите е во согласност со Уставот, бидејќи судовите во спроведувањето на постапките, кои се или не се во директна врска со повредата на Уставот или законот можат да наидат на конкретна повреда од страна на наведените субјекти заради која би можело да дојде до времена или трајна забрана за нивно дејствување.

- Со оспорената одредба не се повредува членот 20 од Уставот и гарантираната слободата на здружување, бидејќи во овој случај слобода на здружување е остварена со регистрирањето на асоцијацијата, а забрана на дејствување следи откако асоцијацијата ќе започне да делува и тоа спротивно на Уставот и законите. (У.број. 162/2010)

3. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 100-а став 5 алинеи 3 и 6 и член 104 став 2, од **Законот за семејство** („Службен весник на Република Македонија“ бр.80/1992, 6/1996, 38/2004, 33/2006, 84/2008, 67/2010 и 156/2010).

- Законските критериуми би требало да дадат целосна слика за личноста на можниот посвоител и степенот на неговите оптимални услови за остварување на родителската грижа на детето, тие критериуми во целина се предмет на опсервација и проценка на надлежниот орган и не се поединечно доволни сами по себе, да ја изразат подобноста на можниот посвоител, па оттука право на законодавецот е да ги утврдува низата критериуми кои ќе помогнат на органот во вршењето на своите надлежности во областа на посвојувањето, кои се дел од односите на семејното право. (У.број. 189/2010)

4. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на **Законот за Собранието на Република Македонија** („Службен весник на Република Македонија“ бр.104/2009), во целина.

- Имајќи ја прецизно во предвид содржината на Законот за Собранието на Република Македонија во целина, од една страна, како и содржината на наведените уставни одредби на кои се повикува подносителот на иницијативата, од друга страна, Судот утврди дека законските одредби гледани како целина уредуваат други прашања од оние кои се уредуваат со Деловникот на Собранието на Република Македонија, дека тие одредби помагаат односно го олеснуваат остварувањето на организацијата и функционирањето на Собранието и дека законските одредби се движат во рамките на изнесените уставни определби. Во таа смисла, Судот смета дека Законот треба да се разбере како правен акт со кој се разработуваат и прецизираат уставните определби поврзани со организацијата и функционирањето

на Собранието на Република Македонија, со што законодавецот не ја повредува својата уставна положба да донесува закони во рамките на уставните овластувања определена во член 68 алинеја 2 од Уставот, а не дека со Законот се дерогираат Уставот и Деловникот на Собранието и дека со тоа Законот го повредува членот 61 ставот 2 од Уставот како што смета подносителот на иницијативата. (У.бр.197/2009)

5. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на **Законот за изменување и дополнување на Законот за радиодифузна дејност** („Службен весник на Република Македонија“ бр.145/2010).

- Со Законот за радиодифузна дејност е уреден начинот на наплатата на средствата од радиодифузната такса преку Управата за јавни приходи и елементите поврзани со ова законско решение, што според Судот не е во спротивност со Уставот.(У.бр.67/2011)

6. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 4 став 3 од **Изборниот законик** („Службен весник на Република Македонија“ бр.40/2006, 136/2008, 44/2011 и 51/2011),

- Утврдениот дијапазон „.... најмногу од минус 5% до плус 5%“, во членот 4 став 3 од Изборниот законик е во согласност со уставните категории на еднаквост на избирачкото право на граѓанинот и неговото право да учествува во вршењето на јавни функции. Определеното отстапување е во границите на разумност на општествените, објективните и европските стандарди за принципот на пропорционалната застапеност во целина, поради што истото не претставува повреда на принципот на еднаквост на правото на гласање. (У.бр.61/2011)

7. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 200-к став 5 точка 5 од **Законот за здравствената заштита** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/1991, 46/1993, 55/1995, 10/2004, 84/2005, 111/2005, 65/2006, 5/2007, 77/2008, 67/2009, 88/2010, 44/2011 и 53/2011).

- Промената на видот и обемот на стоматолошките услуги кои одредени правни лица, под исти услови, можат да ги пружаат на своите пациенти е израз на проценка на законодавецот за начинот на уредување на системот и организацијата на стоматолошката здравствена заштита во насока на обезбедување на оптимални услови за обезбедување соодветна здравствена заштита на граѓаните во дадени општествено економски услови, поради што еднаш доделеното право на матичните лекари да спроведуваат куративна заштита на децата до 14 годишна возраст, не значи нивно

стекнато право кое законодавецот не може да го промени.
(У.бр.64/2011)

8. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членот 128 став 4 во делот “со кое решението на нотарот во целост или делумно е укинато” од **Законот за вонпарнична постапка** („Службен весник на Република Македонија“ бр.9/2008).

- Од анализата на оспорената одредба произлегува дека станува збор за одредба каде законодавецот се определил да го креира правото на жалба, како гарантирано уставно право. Ова од причина што оспорениот дел на ставот 4 се однесува на ставот 3 на член 128 од Законот, каде што е предвидено кога судот ќе укине дел од решението не го враќа на нотарот на повторно одлучување, но судот самиот одлучува по прв пат за тој укинат дел и затоа е допуштена жалба. Судот, исто така, ја имаше во предвид Одлуката на Уставниот суд на Република Македонија Одлука У.бр. 185/2006 од 17 јануари 2007, на која се повикуваат подносителите на иницијативата, но не ги прифати наводите од иницијативата од причина што оцената на целисходноста на оспорената законска одредба и предлогот да се дополни истата како што предлагаат подносителите на иницијативата не се прашања од уставно-правен аспект со што би можеле да ги доведат под сомненине оспорените законски одредби.
(У.бр.211/2010)

9. Судот не поведе постапка за оценување на уставно-ста на членот 84 став 4 од **Законот за енергетика** („Службен весник на Република Македонија“ бр.16/2011 и 136/2011).

- Не се повредува уставно утврденото право на сопственост (член 30 од Уставот) со определбата на законодавецот операторот на преносна мрежа за гас да му предаде во владение на операторот на системот за пренос на гас делови на преносната мрежа неопходни за управување со системот за пренос, бидејќи до ограничување на сопственоста може да дојде заради остварување на јавен интерес утврден со закон. Ова ако се има предвид и околноста што, според законското решение, до предавање на владението доаѓа по постигната согласност на волјите и спроведена постапка. (У.бр. 48/2011)

10. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 23 став 2 точка 6 од **Законот за адвокатура** („Службен весник на Република Македонија“ бр.59/2002, 60/2006, 29/2007, 106/2008 и 135/2011).

- Имајќи ја предвид определбата од член 53 на Уставот со закон да се утврдат јавните овластувања на адвокатурата како самостојна и независна јавна служба што обезбедува правна помош, законодавецот има овластување да го определи и финансирањето на тие јавни овластувања, а во тие рамки и да го проценува значењето на последиците од непочитувањето на финансиските обврски за вршењето на јавните овластувања на Комората и да презема мерки за спречување на таквите појави, па според тоа има уставна основа за таквите законски решенија, поради што Судот оцени дека не може да се постави прашањето за согласноста на оспорената законска одредба со член 8 став 1 алинеја 3 и членовите 51 и 53 од Уставот. (У.бр.228/2010)

11. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на член 18 став 3 во делот „и коморска маркичка утврдена со акт на Адвокатската комора на Република Македонија и издадена од Адвокатската комора на Република Македонија“ и став 4 во делот „и коморска“ од **Законот за адвокатура** („Службен весник на Република Македонија“ бр.59/2002, 60/2006, 29/2007, 106/2008 и 135/2011).

- Членот 18 ставовите 3 и 4 од Законот за адвокатура има уставна основа односно законодавецот ги определил критериумите врз основа на кои се плаќа коморска маркичка и се движел во рамките на определбата од член 53 на Уставот да ги уреди јавните овластувања на адвокатурата како самостојна и независна јавна служба, вклучително и финансирањето на тие јавни овластувања, поради што Судот оцени дека не може да се постави прашањето за согласноста на оспорената законска одредба со означената уставна одредба, а со тоа и со член 8 став 1 алинеја 3 и член 51 од Уставот. (У.бр.2/2011)

12. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на Законот за дополнување на **Законот за исплата на платите во Република Македонија** („Службен весник на Република Македонија“ бр.37/2005).

- Определбата на законодавецот при утврдување на правото за исплата на платите да не се земаат платите на избраните и именуваните лица во Републиката е во согласност со член 8 став 1 алинеи 1, 3, 8 и 11, член 9, член 51 и член 54 од Уставот, бидејќи ваквиот начин на пресметка на основицата на платата има директно влијание како врз платата на сите вработените во Република Македонија, така и врз платата на избраните и именувани лица чија основица за пресметување на платите е просечната исплатена плата по вработен во Републиката за претходната година. (У.број. 150/2011)

13. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на членот 44 став 1 алинеја 1 во деловите “со просек од најмалку 8,0” и “со просек од најмалку 8,0 во секој од двата циклуса” од **Законот за Академијата за судии и јавни обвинители** (“Службен весник на Република Македонија” број 88/2010).

- Не може да се доведе под сомневање за согласноста со Уставот на делот од одредбата кој просекот на студиите од најмалку 8,00 го предвидува како услов за прием во почетна обука во Академијата, од причина што право е на законодавецот да ги пропишува условите за прием во почетната обука во Академијата уреден со закон, односно приемот во почетната обука е подеднакво достапен за сите лица кои го исполнуваат овој пропишан услов. (У.број. 156/2010)

14. Судот не поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на членот 25 став 5 од **Уредбата за условите и начинот на користење на услуги што ги врши Службата за општи и заеднички работи на Владата на Република Македонија** (“Службен весник на Република Македонија” број 8/1998, 22/2000, 75/2002, 86/2002, 9/2003, 24/2004 и 12/2007) и на **Одлуката за определување право на користење службено моторно возило и возач на лично располагање** (“Службен весник на Република Македонија” број 88/2007).

- Оспорениот член 25 став 5 од Уредбата, според кој Владата на Република Македонија може да донесе одлука, право на постојано користење на патничко возило да имаат и други функционери избрани, именувани или назначени од Собранието на Република Македонија, Претседателот на Републиката и Владата на Република Македонија, не уредува оригинално овластување на Владата за донесување на одлука (таа тоа го има во Уставот и законите), туку станува збор за овластување (дериwативно) кое произлегува од наведените акти. Имено, во Уставот и Законот за Владата, општо е уредено дека Владата, покрај другото, може да донесува уредби и одлуки и не се наведени сите можни уредби и одлуки за кои Владата е овластена да ги донесува, доколку има потреба за тоа, додека со оспорениот член од Уредбата, точно е прецизирано за каков вид на одлука станува збор, што таа определува и за кои именувани функционери од Владата таа ќе се однесува. Оттука, Владата во рамките на своето уставно и законско овластување ги донела оспорените акти, поради што оцени дека не постојат правни пречки за нивно опстојување во правниот поредок. (У.бр.190/2010)

3. Барања за заштита на слободи и права

Во текот на 2011 година, Судот имаше во работа 27 предмети односно барања за заштита на слободи и права врз основа на член 110 алинеја 3 од Уставот на Република Македонија, од кои 23 беа поднесени во 2011 година, што е најголема бројка на поднесени барања во изминативе 5 години.

Судот во текот на 2011 година, реши 23 предмети за заштита на слободите и правата.

Во три предмети Судот со одлука ги одби барањата за заштита на слободите и правата, не наоѓајќи дека е сторена повреда. Станува збор за следниве предмети.

1. Со **Одлуката по предметот У.бр.107/2010** Судот го одби барањето на лицето Левко Таневски, адвокат од Скопје, за заштита на слободите и правата од член 110 алинеја 3 од Уставот, што се однесуваат на јавното изразување на мислата, гарантирани со член 16 од Уставот, повредени со Пресуда К.бр.80/2010 донесена од Основниот суд во Штип на 11 декември 2009 година и Пресудата КЖ.бр.94/2010, донесена од Апелациониот суд во Штип на 22 март 2010 година.

- Судот изрази став дека во конкретниот случај се работи за искажани ставови и критики кои по својата содржина имаат карактер на клеветнички изјави, Судот смета дека прагот на толеранција за ограничување на слободата на изразување оправдано е понизок. Искажувањето на навредливи критики кои ја надминуваат острата критика и со кои адвокатот лично ги омаловажил и навредил, според Судот не може да биде оправдано со тврдењето дека адвокатот цврсто верувал дека со искажаните ставови и критики немал намера да ја доведе во прашање нивната чест и углед.

Судот смета дека искажаните ставови кои наштетиле на честа и угледот на адвокатите би можеле да бидат прифатливи во одредени околности, а особено во случајот на одбрана на клиентот од страна на адвокатот за тешки кривични дела за кои е запрета казна затвор, при што прагот на толеранција може да биде повисок отколку во други случаи како што тоа е направено во конкретниот случај.

Со оглед на фактот што во конкретниов случај изнесеното мислење, ставови и критики ги надминале границите на можна толеранција, односно ги надминале дозволените граници и со тоа ја повредиле честа и угледот на адвокатите, Судот оцени дека првостепениот и второстепениот суд утврдувајќи ги сите правно релеванти факти и околности и донесувајќи ги нападнатите одлуки постапиле во рамките на своите судски надлежности, поради што не може да стане збор за повреда на правото на слободата на јавно изразување на мислата.

2. Со Одлука У.број. 146/2010, Судот го одби барањето на Јани Макрадули од Скопје, застапуван од полномошникот Снежана Станковиќ-адвокат од Скопје, за заштита на слободите и правата на човекот и граѓанинот определени во член 110 алинеја 3 од Уставот на Република Македонија, што се однесуваат на слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изнесување на мислата.

- Начинот на кој што подносителот на барањето јавно настапил и го искажал своето мислење во врска со вршење на јавна функција на носител на јавната функција (во прашална форма, како член на опозициона политичка партија и од говорница на политичката партија, последиците кои произлегле од јавниот настап, ...) без притоа да се вклучи во докажувањето на вистинитоста на прашањето односно изјавата, анализирани во нивната севкупност, претставува дејствие кое само појавно припаѓа на слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата, но во суштина навлегува во честа и угледот на граѓанинот кој во моментот ја врши јавната функција и неосновано ги повредува тие вредности, а со тоа изјавата ја изгубила содржината на таа слобода и истата ја злоупотребила. Поради тоа, оспорените пресуди не ја повредуваат уставно загарантираната слобода на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата на подносителот на барањето.

3. Со Одлука У.бр. 147/2011 Судот го одби барањето на Љубомир Данаилов Фрчкоски од Скопје, за заштита на слободите и правата од член 110 алинеја 3 од Уставот што се однесуваат на слободата на мислата и јавното изразување на мислата, гарантирани со членот 16 од Уставот, за кои барателот смета дека му биле повредени со Пресуда К.бр. 991/09 од 01.10.2010 година, донесена од Основниот суд Скопје I Скопје и со Пресуда КЖ.бр. 332/11 од 07.03.2011 година на Апелациониот суд Скопје.

- Според Судот, првостепениот и второстепениот суд утврдувајќи ги сите правно релевантни факти и околности и донесувајќи ги нападнатите одлуки, за кривичното дело “клевета” и “навреда”, постапиле во рамките на своите судски надлежности, поради што не може да стане збор за повреда на правото на слободата на јавно изразување на мислата, бидејќи барателот користејќи го правото на слобода на јавно изразување, загрозил заштитено право на друг граѓанин.

Во останатите 20 предмети Судот одлучи со решение за отфрлање на барањата: поради ненадлежност - во 11 предмети, во 2 предмети барањето беше отфрлено поради отсуство на процесни претпоставки за одлучување, а во 5 предмети барањата беа отфрлени поради ненавременост, додека пак еден предмет беше завршен по административен пат.

IV. ЈАВНОСТ ВО РАБОТАТА НА СУДОТ

Согласно Деловникот на Уставниот суд работата на Судот е јавна.

Претставниците на средствата за јавно информирање редовно се покануваат да присуствуваат на седниците на Судот. Известување на јавноста за работата на Судот се врши континуирано и преку WEB - Интернет страницата на Уставниот суд за дневниот ред на секоја закажана седница. После секоја завршена седница претставниците на средствата за јавно информирање сеопфатно се информираат за одлуките и решенијата што ги донел Судот.

Одлуките и решенијата откако ќе бидат изготвени и потпишани од Претседателот на Судот се објавуваат на Интернет страницата на Уставниот суд, така што се достапни на стручната и друга јавност: (www.ustavensud.mk).

Информирањето на јавноста во 2011 година исто така се остваруваше и преку соопштенија и прес конференции.

Уставниот суд на Република Македонија редовно ги следеше медиумите и нивното информирање за работата на Уставниот суд (*види прилог: Медиумите за Уставниот суд на Република Македонија од 1 јануари 2011 до 31 декември 2011 година*).

V. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во текот на 2011 година Судот оствари интензивна меѓународна соработка, со учество на претставници од Судот на повеќе мултилатерални настани. Истовремено Судот продолжи да ја остварува веќе воспоставената соработка со Венецијанската комисија на Советот на Европа преку својот офицер за врски.

Од активностите на меѓународната мултилатерална соработка ги издвојуваме следниве:

- Делегација на Уставниот суд на Република Македонија предводена од претседателот на Уставниот суд Бранко Наумоски, од 16 до 18 јануари 2011 година учествуваше на Вториот конгрес на Светската конференција за уставна правда што се одржа во Рио де Женеиро, во организација на Федералниот врховен суд на Бразил и Венецијанската комисија на Советот на Европа. Темата на конференцијата беше: *„Поделбата на власта и независноста на уставните судови и телата со еквивалентна надлежност“*. Покрај тоа, на Конференцијата се разгледуваше и Нацрт статутот на Светската конференција за уставна правда.
- Судиите на Уставниот суд на Република Македонија д-р Наташа Габер-Дамјановска и Исмаил Дарлишта присуствуваа на формалното отворање на судиската година на Европскиот суд за човекови права, што се одржа на 28 јануари 2011 година во Стразбур. По тој повод се одржа и семинар на тема: *„Кои се границите на еволутивното толкување на Конвенцијата“?* На свечената седница на Судот на присутните им се обрати претседателот на Европскиот суд за човекови права г-дин Жан Пол Коста и г-дин Антони Гутерес Висок комесар за бегалци на Обединетите нации.
- Делегација на Уставниот суд на Република Македонија предводена од претседателот на Уставниот суд Бранко Наумоски учествуваше на XV Конгрес на Конференцијата на европските уставни судови што се одржа во Букурешт, Романија од 23 – 25 мај 2011 година. Тема на конгресот беше *Уставна правда: функции и односи со другите јавни власти*. На маргините на Конгресот, на 23 мај 2011 година беше усвоен и Статутот на Светската конференција за уставна правда со што се институционализираше Светската конференција како постојано тело.

- Претседателот на Уставниот суд на Република Македонија, г-дин Бранко Наумоски, во период од 15 до 18 септември присуствуваше на прославата по повод 15 годишнината од основањето на Уставниот суд на Украина во Киев. Истовремено учествуваше и на Меѓународната Конференција организирана по тој повод, а во рамките на Украинското претседателство со Комитетот на Министри во Советот на Европа, на тема *„Заштита на човековите права од органите на уставна правда: можности и проблеми на индивидуалениот пристап“*.
- Претседателот на Уставниот суд на Република Македонија, г-дин Бранко Наумоски, на покана на Уставниот суд на Руската Федерација во периодот од 25 до 30 октомври престојуваше во Москва и Санкт Петербург на свеченостите организирани во чест на 20 годишнината од Уставниот суд на Руската Федерација. По тој повод, Претседателот зема учество на Меѓународната Конференција на тема: *„Уставна контрола: доктрина и практика“* што се одржа во Санкт Петербург од 28-29 октомври 2011 година.
- Судиите на Уставниот суд на Република Македонија д-р Гзими Старова и д-р Наташа Габер-Дамјановска, на покана од Уставниот суд на Андора во период од 30 ноември до 4 декември 2011 година престојуваша во Андора, по повод 4-та Меѓународна уставна конференција на тема *„Уставните судови: доктрина и пракса: Што со дијалогот?“*.
- На покана од Градското Монтесори училиште, а по повод Светскиот судиски самит 2011, делегација на Уставниот суд на Република Македонија во состав од претседателот на Уставниот суд на Република Македонија, г-дин Бранко Наумоски и судијата на Уставниот суд на Република Македонија, г-дин Игор Спировски ќе земат учество на 12 –та Меѓународна конференција на претседатели на Судови од светот што ќе се одржи од 9 до 13 декември 2011 година во Лакнау, Индија. На Конференцијата, Претседателот на Судот, г-дин Бранко Наумоски имаше излагање на тема *„Грижата и заштитата на децата како врвен приоритет“*.
- На 6 декември 2011 година, делегација на Мониторинг комитетот на Конгресот на регионални и локални власти на Советот на Европа во состав од Јан Микалеф, Андре Бухман, Јенс Воелк и Седеф Чанкоџак беше примена од страна на судијата на Уставниот суд д-р Гзими Старова, во својство на судија што го заменува претседателот на Судот. На средбата се разговараше за уставните и законските гаранции на локалната самоуправа, улогата на

Уставниот суд во нејзината заштита и уставно-судската практика на Уставниот суд поврзана со локалната самоуправа. На средбата присуствуваа и судијата на Уставниот суд д-р Наташа Габер-Дамјановска, генералниот секретар Милица Николовска и државниот советник Татјана Јањиќ-Тодорова.

Од активностите на меѓународната соработка за одбележување е што во ноември 2011 година Уставниот суд на Република Македонија стана полноправен член на Светската конференција за уставна правда. Во Светската конференција за уставна правда членуваат уставните судови и уставните совети од земји од целиот свет и таа има за цел унапредување на уставната правда преку зајакнување на соработката на уставните судови од сите региони на светот.

Во рамките на билатералната соработка, беа остварени следниве активности:

- Во мај 2011 година во еднонеделна студиска посета на Уставниот суд на Република Македонија престојуваша судиите известители на Уставниот суд на Турција д-р Селами Ер и г-дин Метин Ефе. Посетата имаше за цел запознавање со надлежноста и начинот на работа на Уставниот суд на Република Македонија. Во рамки на посетата беа остварени средби со судии во Врховниот суд на Република Македонија и со претставници на Академијата за обука на судии и јавни обвинители. Посетата се реализираше во рамките на Меморандумот за разбирање и билатерална соработка што го имаат потпишано Уставниот суд на Република Македонија и Уставниот суд на Република Турција.
- Од 3-6 ноември 2011 година во посета на Уставниот суд на Република Македонија престојуваше делегација на Уставниот суд на Република Србија предводена од претседателот на Судот д-р Драгиша Слијепчевиќ. Посетата се реализираше во рамките на редовната програма на Уставниот суд на Република Македонија за меѓународна билатерална соработка. За време на посетата судиите ги разменија искуствата од нивната работа, а беа остварени средби и со Претседателот на Републиката д-р Ѓорге Иванов, претседателот на Собранието на Република Македонија г-дин Трајко Велјановски и претседателот на Врховниот суд на Република Македонија г-дин Јово Вангеловски.

VI. МАТЕРИЈАЛНА ПОЛОЖБА И УСЛОВИ ЗА РАБОТА

Уставниот суд на Република Македонија, во текот на 2011 година работите од својата надлежност ги извршуваше со буџет кој изнесуваше вкупно 34.725.000 денари (околу 565.000 евра), од кои за плати на вработените отпаѓа најголем дел – 23.400.000 денари (67,3%).

Уставниот суд на Република Македонија е еден од ретките државни органи чиј што буџет со години наназад е непроменет – анализата на податоците покажува дека Уставниот суд секоја година добива околу 20% помалку средства од потребните, што се разбира влијае врз неговото нормално функционирање.

Слично е и со кадровската положба на Уставниот суд. Вкупниот број на извршители во Уставниот суд изнесува 20 вработени од кои генерален секретар, 9 државни советници, 2 советници, 1 помлад соработник и 7 административно-технички кадар, и оваа бројка години наназад е непроменета. Бројот на вработените во Уставниот суд не само што не е зголемен, туку во последниве години и опаѓа, од причина што поради недавање согласност на Агенцијата за државни службеници и неодобрување финансиски средства од страна на Министерството за финансии, Уставниот суд веќе неколку години не може да ги пополни упразнетите работни места.

Ограничените финансиски и кадровски ресурси секако дека имаат неповолно влијание на самостојноста и независноста на Уставниот суд, како и врз можноста Судот уште поуспешно да ги извршува своите функции и надлежности утврдени со Уставот (пр. Уставниот суд не располага со финансиски средства за модернизирање на системот на информатичката технологија, за набавка на опрема за тонско снимање на седниците на Судот, а нема ниту средства за обука на стручниот кадар). Поради лимитираниот износ на средства за меѓународната соработка, Уставниот суд не е во можност да ги исполнува финансиските обврски поврзани со членството во меѓународните организации за уставна правда, поради што е доведено во прашање неговото натамошно членување во некои од нив.

Позитивно за одбележување е што во текот на оваа 2012 година се очекува да заврши изградбата на новата зграда на Уставниот суд, така што конечно, по речиси полувековно постоење и функционирање овој орган ќе добие сопствени простории во објект кој се гради покрај реката Вардар, со што проблемите со просторното сместување ќе бидат решени.

**МЕДИУМИТЕ ЗА УСТАВНИОТ СУД
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
(од 1.01.-31.12.2011 година)**

I.- ФОРМАЛНИ СОЗНАНИЈА

1.- Во 2011 година, од 365 дена Судот е споменуван 236 дена (не е споменуван 129 дена) или во месеци: од 12 месеци, Судот е споменуван помалку од 8 месеци.²

2.- Во 2011 година, објавени се 625 информации за Судот од кои 234 текста се целосно посветени на Судот.³

3.- Во 2011 година, најмногу информации за Судот се објавени во „Утрински весник“ (133) и „Дневник“ (115).⁴

* * *

Очигледно е дека во 2011 година има:

(1) значајно намалување на бројот на деновите во кои е споменуван Судот отколку во 2010 и 2009 година (во 2011 г.=236 дена, во 2010 г.=283 дена, а во 2009 г.=298 дена, или 47 дена односно еден и пол месец помалку е споменуван Судот во 2011 година во однос на 2010 година и 62 дена односно два месеци помалку во однос на 2009 година),

(2) значајно намалување на бројот на информациите за Судот во однос на 2010 и 2009 година (во 2011г.=625 информации, 2010г.=1605 информации, а во 2009 г.=1305 информации односно 980 информации се помалку објавени во 2011 година отколку во 2010 година и 680

² Во 2010 година Судот е споменуван 283 дена (не е споменуван 82 дена), а во 2009 година Судот е споменуван 298 дена (односно не е споменуван 67 дена);

³ Во 2010 година објавени се 1605 информации за Судот од кои 860 текста се целосно посветени на Судот (разликата ја сочинуваат текстови во кои Судот само се споменува), а во 2009 година 1305 информации од кои 538 текста се целосно посветени на Судот (разликата ја сочинуваат текстови во кои Судот само се споменува);

⁴ Во 2010 година најмногу информации за Судот се објавени во „Утрински“ (313), „Време“ (282) и „Дневник“ (254), а во 2009 година најмногу информации за Судот се објавени, исто така, во „Утрински“ (302), „Дневник“ (233) и „Време“ (223);

информации помалку во 2011 година отколку во 2009 година; во однос на цели текстови посветени на Судот, во 2011 година се објавени 234 такви текстови, во 2010 година 860, а во 2009 година 538 такви текстови, што претставува намалување на цели текстови за Судот во 2011 година за 626 такви текста во однос на 2010 година и за 304 такви текста во однос на 2009 година) и

(3) значајно намалување на бројот на информациите за Судот во двата дневни весника кои и во 2011 година најмногу го споменуваа Судот („Утрински“ во 2011 година објави 133 информации за Судот, 313 информации во 2010 година и 302 информации во 2009 година; „Дневник“, пак, во 2011 година објави 115 информации за Судот, 254 информации во 2010 година и 233 информации во 2009 година).

II.- СОДРЖИНСКИ СОЗНАНИЈА

1.- Во 2011 година, најмногу информации во медиумите, **во врска со донесени одлуки од Судот**, се објавени за:

- ДУП „Стара железничка станица“ - укинување (29 информации);
- здравствената дејност не е јавна служба – поништување (21 информација);
- локални урбанистички плански документи – укинување (15 информации);
- начинот на проверката на етичките и моралните вредности на кандидатите за судии – поведување на постапката (8 информации);

2.- во наведениот период, објавувани се и **текстови поврзани со Судот, но кои не се во директна врска со неговите одлуки:**

- лустрацијата на уставен судија (122 информации);
- уставни измени и воведување Баденерово одлучување во работата на Судот (40 информации);
- новиот објект на Судот (30 информации);
- избор на новиот уставен судија (28 информации).⁵

⁵ Во 2010 година најмногу беа објавувани информации за Судот: (1) **по неговите одлуки** - укинувањето на законските одредби за лустрацијата (165 информации), ДУП-от „Мал ринг“ (100 информации), избор на лекар од здравствениот осигуреник (100 информации), македонскиот јазик од прво одделение на немнозинските заедници (50 информации), правилниците на Судскиот совет (40 информации), прислушувањето и укинувањето на одредбите од Законот за електронските комуникации (35 информации), пензионирањето на полицајците (30 информации); и (2) **текстови поврзани со Судот но кои не се во директна врска со неговите одлуки** – лустрацијата на уставен судија

Очигледно е дека во 2011 година Судот е доминантно споменуван во медиумите:

(1) во врска со неговите одлуки:

- за интервенцијата во законите од политичката сфера (**здравството**-дека тоа не е јавна служба; **урбанизмот**-дека локалните урбанистички плански документи не можат да ги менуваат деталните урбанистички планови; **судството**-дека етичките и моралните вредности на кандидатите за судии не можат да се проверуваат на таков начин како што е определено во законите) и
- за интервенцијата во подзаконскиот пропис од локалната самоуправа-Општина Центар (ДУП „Стара железничка станица“);

(2) во врска со Судот, но не за неговите одлуки:

- лустрацијата на уставен судија;
- уставни измени и воведување на Бадентерово одлучување во работата на Судот;
- новиот објект на Судот и
- избор на новиот уставен судија.

(250 информации), притисоците врз работата на Судот (160 информации), уставните измени и воведување Бадентерово одлучување во Судот (125 информации), новиот објект на Судот (70 информации), новиот претседател на Судот (65 информации). Во 2009 година најмногу беа објавувани информации за Судот: (1) **по неговите одлуки** - за верското образование во основните училишта (280 информации), екстерното оценување на учениците (130 информации), родителскиот додаток за трето дете (35), ДУП „Мал ринг“ (20) и (2) **текстови поврзани со Судот но кои не се во директна врска со неговите одлуки** – новиот објект на Судот (60 информации), многу интервенции на Судот (30), притисоци врз работата на Судот (30), политичко одлучување на Судот (10).

Уставен суд на Република Македонија

**ул. 12 Ударна бригада 2
1000 Скопје**

**тел. +389 2 3163 063, Претседател
тел. + 389 2 3165 153, Генерален Секретар
факс +389 2 3119 355**

**e-mail: mail@ustavensud.mk
Интернет: www.ustavensud.mk**

Издавач:

Уставен суд на Република Македонија

Редакција:

Бранко Наумоски, Претседател
Д-р Гзими Старова, судија
Д-р Зоран Сулејманов, судија
Игор Спировски, судија
Милица Николовска, генерален секретар
Татјана Јањик-Тодорова, државен советник

Печатење:

2-ри Август С“ Штип